

Het beroepsgeheim in de transmurale zorg

Probleemstelling

– sinds Hippokrates: informatie van patiënt is 'geheim'

– constante in medische deontologie sindsdien

– echter: nieuw gegeven in strafwet in 1810

Cette disposition est nouvelle dans nos lois; sans doute il serait à désirer que la délicatesse la rendit inutile...

Ratio legis

Het beroepsgeheim waartoe de beoefenaren van de geneeskunde krachtens artikel 458 van het Strafwetboek gehouden zijn berust op de noodzaak om de volledige veiligheid te waarborgen van degenen die zich aan hen moeten toevertrouwen en om een ieder in de mogelijkheid te stellen de verzorging te krijgen die uit hoofde van zijn toestand, ongeacht de oorzaak ervan, vereist is.

Het medisch beroepsgeheim heeft tot doel de patiënt te beschermen

• Cass. 19 januari en Cass. 7 maart 2002

• Cass. fr. (civ. I) 22 mei 2002

De geheimplichtige ?

NEEN:

- heeft geen subjectief recht op geheimhouding
- beslist in het belang van de geheimgerechtigde
- termen zoals 'zwijgrecht', 'spreekrecht', 'spreekplicht',... zijn ongelukkig gekozen en dus te vermijden

De samenleving ?

JA:

als verzameling '*potentiële patiënten*', opdat zij het nodige vertrouwen zouden behouden om wanneer nodig een arts te raadplegen

Kenmerken

- het beroepsgeheim is een uitzondering op vrije informatiecirculatie
- legaliteitsbeginsel in het strafrecht
- daarom: restrictief te interpreteren
- criterium: bestaat er noodzaak toe?
- noodzaak bestaat in geval van monopolie; anders bestaat vrije keuze, dus geen noodzaak aanwezig

Is er sprake van schending ?

- Zou de geheimgerechtigde, indien hij de (toekomstige) bekendmaking zou hebben geanticipeerd, hebben gearzeld om bijstand te zoeken ?
- *ex post*

Gedeeld beroepsgeheim

Oorsprong:

- Frankrijk, medio jaren-1950
- sociale zekerheid
- mededeling van de behandelende arts aan de controlearts
- informatie blijft 'onder artsen'

In België:

“dat de mededeling van het beroepsgeheim aan een andere dokter niet strafbaar is op voorwaarde dat ze gedaan werd a) in het belang van de zieke en b) aan een dokter die zich met de zieke moest bezighouden en rechtstreeks of onrechtstreeks aan dezes verzorging moet medewerken”

(Gent (K.I.) 12 april 1965

Criteria

- ✓ meerdere geheimplichtigen,
- ✓ die éénzelfde patiënt verzorgen
- ✓ de overdracht van de informatie moet noodzakelijk in het belang van de patiënt,
- ✓ met diens uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming

Meerdere geheimplichtigen

Orde:

“De notie van gedeeld geheim is slechts van toepassing bij uitwisseling van medische gegevens tussen artsen in het kader van het behoud van de continuïteit van de verzorging en van het medisch-sociaal consult. Het voorafgaand akkoord van de patiënt is vereist.”

Meerdere geheimplichtigen

Orde:

“De notie van gedeeld geheim is slechts van toepassing bij uitwisseling van medische gegevens tussen artsen in het kader van het behoud van de continuïteit van de verzorging en van het medisch-sociaal consult. Het voorafgaand akkoord van de patiënt is vereist.”

“Hij die tot het beroepsgeheim is gehouden, overtreedt artikel 458 Strafwetboek niet indien hij onder het beroepsgeheim vallende informatie meedeelt aan anderen die optreden met eenzelfde doelstelling en ten aanzien van dezelfde opdrachtgever en die mededeling bovendien noodzakelijk en pertinent is voor de opdracht van de geheimhouder.”

Cass. 13 maart 2012 (Fortis)

Geen criteria:

Betrokkenheid van de derde?

- Adviesaanvraag is voldoende

Eenzelfde finaliteit?

- Neen, gemeenschappelijk belang is voldoende (bv.: van arts naar advocaat van patiënt)

Eénzelfde geheimgerechtigde

“Hij die tot het beroepsgeheim is gehouden, overtreedt artikel 458 Strafwetboek niet indien hij onder het beroepsgeheim vallende informatie meedeelt aan anderen die optreden met eenzelfde doelstelling en ten aanzien van dezelfde opdrachtgever en die mededeling bovendien noodzakelijk en pertinent is voor de opdracht van de geheimhouder.”

Cass. 13 maart 2012 (Fortis)

De toestemming van de patiënt

- uitdrukkelijk of impliciet
- mag worden verondersteld

Noodzaak

“Hij die tot het beroepsgeheim is gehouden, overtreedt artikel 458 Strafwetboek niet indien hij onder het beroepsgeheim vallende informatie meedeelt aan anderen die optreden met eenzelfde doelstelling en ten aanzien van dezelfde opdrachtgever en die mededeling bovendien noodzakelijk en pertinent is voor de opdracht van de geheimhouder.”

Cass. 13 maart 2012 (Fortis)

- Tautologie
- Te streng: 'dubbel check' is niet noodzakelijk, wel nuttig
- Heeft betrekking op afbakening van inhoud van vraagstelling, niet op de opportuniteit ervan.

Gezamenlijk beroepsgeheim?

“Het gezamenlijk beroepsgeheim rust op het team van hulpverleners als dusdanig in plaats van op elk teamlid afzonderlijk en impliceert dat er tussen de teamleden onderling geen 'beroepsgeheimgrenzen' bestaan, zodat alle voor de hulpverlening relevante informatie aangaande de cliënt vrij kan circuleren binnen het team.”

I.VAN DER STRAETE en J. PUT

Conclusie:

- “een fictieve rechtsconstructie die geen steun vindt in de tekst van artikel 458 Sw.”
- geen noodzaak voor afzonderlijke juridische theorie of begripsvorming
- loutere toepassing van de principes van het beroepsgeheim
- binnen één praktijk, dienst, 'team', ziekenhuis,... dan wel 'transmuraal': geen onderscheid

Het beroepsgeheim bestaat in het belang van de patiënt.

“ De patiënt moet zijn eigen dokter nooit verwachten op te duiken als 'spookrijder' ”